

De effecten van Integrated Reporting op de verslaggevingskwaliteit

Master Thesis Management

Auteur : Maarten Alexander van Muijen
Studentnummer : 851394876
Versie : 1.0

Open Universiteit Nederland

Faculteit : Management, Science & Technology
Opleiding : Master Managementwetenschappen
Beoordelaar : Thomas Thijssens
Medebeoordelaar : Patricia Castelijm

Datum : 14-08-2017

Samenvatting

In eerder uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek is aandacht besteed aan de vraag waarom organisaties vrijwillig rapporteren over duurzaamheid en in welke vormen organisaties informatie aan derden verstrekken omtrent sociaal-maatschappelijke en milieuvraagstukken. Een vraagstuk waar echter weinig onderzoek naar gedaan is, is de vraag wat de percepties van stakeholders zijn ten aanzien van Integrated Reports. Gezien deze kennishiaat in de wetenschap en het feit dat jaarlijks steeds meer organisaties overgaan tot het publiceren van Integrated Reports, is in deze studie onderzocht of het invoeren van Integrated Reporting leidt tot een betere verslaggevingskwaliteit. Het onderzoek is vormgegeven door eerst literatuuronderzoek te doen naar wat als een Integrated Report wordt beschouwd. In het verlengde hiervan is nagegaan wat bekend is over de inhoud en kwaliteit van Integrated Reports. Tot slot zijn er data-analyses uitgevoerd om vast te stellen of het introduceren en publiceren van Integrated Reports invloed heeft op de verslaggevingskwaliteit.

Het literatuuronderzoek maakt duidelijk dat onderzoekers meerdere definities van een Integrated Report hanteren. De definitie die in dit onderzoek als uitgangspunt is genomen, is die van de International Integrated Reporting Council (IIRC). De IIRC spreekt van een Integrated Report op het moment dat organisaties één rapport publiceren waarin zij op geïntegreerde wijze rapporteren over zes verschillende kapitaalkvormen. De kapitaalkvormen die hier worden bedoeld betreffen financieel, werk-, intellectueel, menselijk, sociaal-maatschappelijk en natuurkapitaal. Over de inhoud van Integrated Reports zijn de meeste onderzoekers het eens. Ze zijn het daarentegen oneens over de vraag of het Integrated Reporting-concept een positieve invloed heeft op de verslaggevingskwaliteit. Er zijn onderzoekers die bewijs hebben gevonden dat Integrated Reports significant bijdragen aan hoe organisaties denken over hun sociale investeringen en dat vermogensverschaffers door Integrated Reports beter in staat zijn om organisaties te waarderen. Anderen geven daarentegen aan dat Integrated Reporting niet bijdraagt aan een betere verslaggevingskwaliteit doordat de betrouwbaarheid en compleetheid van Integrated Reports laag zijn. Hoewel de onderzoekers niet op een lijn zitten met betrekking tot de meerwaarde van Integrated Reports, is in de literatuurstudie naar voren gekomen dat het merendeel van de onderzoekers Integrated Reporting ziet als een middel om de verslaggevingskwaliteit te verbeteren. Om vast te stellen of dit klopt, zijn er meerdere data-analyses uitgevoerd. De populatie die bij de uitvoering van de analyses centraal staat, bestaat uit 56 unieke ondernemingen die in de periode 2004-2016 minimaal twee opeenvolgende jaren deelgenomen hebben aan het Transparantiebenchmark-onderzoek, minimaal een jaar een Integrated report hebben gepubliceerd en minimaal een jaar een Transparantiebenchmark-score hoger dan nul hebben behaald. Bij de uitvoering van de data-analyses is de keuze gemaakt om de Transparantiebenchmark-score als proxy te gebruiken om uitspraken te doen over de inhoud en kwaliteit van duurzaamheidsverslaggeving, aangezien dit in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken gebeurt. De Transparantiebenchmark-score is tevens een geschikte proxy omdat een verscheidenheid aan stakeholders de Transparantiebenchmark ziet als een instrument dat aangeeft hoe transparant organisaties zijn in de dialoog tussen organisaties en hun betrokkenen. Bij de beoordeling van de duurzaamheidsverslagen hanteert de Transparantiebenchmark veertig criteria die gebaseerd zijn op de meest recente internationale richtlijnen en ontwikkelingen omtrent (duurzaamheid)verslaggeving. Hierbij impliceert een hogere score een betere verslaggevingskwaliteit. Bij de uitvoering van de data-analyses zijn er tevens controlevariabelen toegevoegd om foutieve uitkomsten te voorkomen. Deze controlevariabelen zijn de organisatiegroottevariabele, de industrievariabele, de winstgevendheidsvariabele en de variabele die aangeeft of organisaties rapporteren volgens de Global Reporting Initiative (GRI)-richtlijnen.

De resultaten van de data-analyses tonen aan dat organisaties die Integrated Reports publiceren gemiddeld een hogere Transparantiebenchmark-score behalen. Het gedetecteerde verband tussen de Integrated Reporting-publicatievariabele en de Transparantiebenchmark-scores verdwijnt echter

op het moment dat rekening wordt gehouden met de controlevariabelen en de tijdseffecten. Kortom, de analyses tonen aan dat de Integrated Reporting-publicatievariabele geen significante invloed heeft op de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores. Indirect impliceert dit dat het publiceren van Integrated Reports geen invloed heeft op de verslaggevingskwaliteit. De verschillen in de Transparantiebenchmark-scores lijken daarentegen deels verklaard te worden door het gegeven of organisaties rapporteren volgens de GRI-richtlijnen, de grootte van de organisatie, haar winstgevendheid, de sector waarin zij actief is en de factor tijd. Gezien deze uitkomsten lijkt het verstandig organisaties aan te bevelen om rapporten te publiceren volgens de GRI-richtlijnen wanneer zij een betere verslaggevingskwaliteit wensen te realiseren. In het tweede deel van het onderzoek is nagegaan of het introduceren van een Integrated Report een positieve invloed heeft op de procentuele verschillen van de Transparantiebenchmark-scores. Uit de univariate analyses als in de multivariate analyses blijkt dat het introduceren van een Integrated Report, en ook de controlevariabelen, hier geen effect op hebben. Hoewel Integrated Reporting op basis van dit onderzoek geen effect lijkt te hebben op de verslaggevingskwaliteit, dient bij de interpretatie van de uitkomsten rekening te worden gehouden met de volgende beperkingen. Zo dient er rekening gehouden te worden met het feit de uitkomsten van dit onderzoek enkel betrekking hebben op organisaties die een vestiging hebben in Nederland. Bij de interpretatie van de uitkomsten dient men hiernaast bewust te zijn van het gegeven dat er andere factoren moeten zijn die de veranderingen in de verslaggevingskwaliteit beïnvloeden. Een beperking van dit onderzoek is verder dat er geen uitspraken gedaan kunnen worden over de inhoud van Integrated Reports. Dit onderzoek heeft daardoor niet vastgesteld of Integrated Reports enkel door financiële analisten te begrijpen zijn. Het was op basis van de beschikbare onderzoeksdata tevens niet mogelijk om antwoord te geven op de vraag of het Integrated Reporting-concept ertoe bijdraagt dat de lange-termijndoelstellingen van stakeholders beter worden gewaarborgd dan wanneer organisaties afzonderlijke rapporten publiceren.

Gezien de resultaten en beperkingen van dit onderzoek, zijn er voldoende mogelijkheden voor vervolgonderzoek. Zo zou het zich kunnen richten op de vraag welke informatiebronnen stakeholders van organisaties raadplegen om een goed beeld te kunnen vormen van een organisatie. Dit onderzoek heeft namelijk vastgesteld dat stakeholders Integrated Reports niet prefereren boven afzonderlijke rapportages. Op welke wijze organisaties het best kunnen inspelen op de informatiebehoeften van non-gouvernementele organisaties en andere stakeholders is daarmee echter nog niet duidelijk. Verder zou onderzocht kunnen worden of en zo ja welke stakeholders Integrated Reports zien als een aanvullend document. Dit kan namelijk de keuze van organisaties om Integrated Reports te introduceren beïnvloeden. Ook zou vervolgonderzoek zich kunnen richten op de vraag welke factoren invloed uitoefenen op de verslaggevingskwaliteit. Het is onderzoekers tevens aan te bevelen om een vergelijkbaar onderzoek uit te voeren in andere landen, of een onderzoek uit te voeren waarbij de verslaggevingskwaliteitsvariabele op een andere manier wordt geoperationaliseerd om vast te stellen of de bevindingen van dit onderzoek generaliseerbaar zijn.

Voorwoord

Voor u ligt mijn onderzoeksrapport dat het resultaat is van onderzoek naar de effecten die Integrated Reporting heeft op de verslaggevingskwaliteit. Dit rapport is geschreven in het kader van de Masteropleiding Managementwetenschappen die ik volg aan de Open Universiteit van Nederland.

De weken waarin ik bezig ben geweest met het schrijven, heb ik als intensief, maar zeker ook als leerzaam ervaren. Zo heb ik inzicht gekregen in wat nu eigenlijk een Integrated Report is en welke factoren de verslaggevingskwaliteit onder meer beïnvloeden. Het schrijven van dit verslag was mij echter niet gelukt zonder de ondersteuning van mijn scriptiebegeleider. Ik wil de heer T. Thijssens dan ook nadrukkelijk bedanken voor de goede begeleiding gedurende het afstudeertraject. Ook de heer J. Derwall wil ik bedanken voor zijn bijdrage gedurende de Financial Decision Making scriptietrack en voor het meedenken bij het verzamelen van de benodigde data voor dit onderzoek. Tot slot wil ik mevrouw P. Castelijns bedanken voor haar bereidheid om dit onderzoeksrapport mede te beoordelen.

Maarten van Muijen
Valburg, 14-08-2017

Inhoudsopgave

1. Onderzoeksprobleem en relevantie van het onderzoek	1
1.1 Achtergrond en motivatie onderzoek.....	1
1.2 Onderzoeksprobleem	1
1.3 Onderzoeksrelevantie	2
2. Literatuursynthese	3
2.1 Het Integrated Reporting-concept	3
2.2 De inhoud en kwaliteit van Integrated Reports	4
2.3 Reactie Transparantiebenchmark-score	5
3. Onderzoeksmethode	7
3.1 Onderzoeksontwerp	7
3.2 Populatie	9
3.3 Dataverzameling.....	9
3.4 Data-analyse	10
3.5 Onderzoek kwaliteitsindicatoren	11
4. Onderzoeksresultaten	12
4.1 Beschrijvende statistiek	12
4.2 Univariate analyse	13
4.3 Multivariate analyse	15
5 Conclusies, discussie en aanbevelingen	18
5.1 Conclusie	18
5.2 Discussie	18
5.3 Aanbevelingen voor de praktijk	19
5.4 Aanbevelingen voor verder onderzoek	20
Literatuurlijst	21

1. Onderzoeksprobleem en relevantie van het onderzoek

In de literatuur wordt de legitimiteitstheorie omschreven als een denkwijze om acties van organisaties te doorgronden die te relateren zijn aan milieu en sociaal-maatschappelijke gebeurtenissen. De stakeholdertheorie focust zich op de behoeften en verwachtingen van stakeholders ten aanzien van organisaties op het gebied van sociaal-maatschappelijke activiteiten en milieuprestaties (Rankin, Stanton, McGowan, Ferlauto & Tilling, 2012). Redenerend vanuit deze theorieën is in de wetenschappelijke literatuur gezocht naar kennishiaten met behulp van de gap-spottingmethodiek (Sandberg, 2000). Om wetenschappelijk relevante en recente literatuur te vergaren, zijn de Business Source Premier-database van EBSCO en de Google Scholar-database geraadpleegd. De Business Source Premier-database is een geschikte database voor dit onderzoek, omdat deze gekoppeld is aan verschillende afzonderlijke databases waaronder Emerald, ScienceDirect, SpringerLink en Wiley Online Library. Verder biedt Google Scholar de mogelijkheid om artikelen te vinden die nog niet gepubliceerd zijn.

1.1 Achtergrond en motivatie onderzoek

In eerder uitgevoerd onderzoek is aandacht besteed aan de vraag waarom organisaties op vrijwillige basis rapporteren over duurzaamheid en in welke vormen organisaties informatie aan derden verstrekken omtrent sociaal-maatschappelijke en milieuvraagstukken (Eccles & Krzus, 2010; J. V. Frías-Aceituno, Lazaro Rodríguez-Ariza & I. M. García-Sánchez, 2013b). Er bestaan echter kennishiaten omtrent de percepties van stakeholders ten aanzien van duurzaamheidsrapportages (J. V. Frías-Aceituno, L. Rodríguez-Ariza & I. M. García-Sánchez, 2013a; Hahn & Kühnen, 2013). In de wetenschap is er tevens vraag naar meer informatie over de wijze waarop organisaties het best kunnen inspelen op de informatiebehoeften van non-gouvernementele organisaties (Thijssens, Bollen & Hassink, 2015). Er zijn hiernaast wetenschappers en Nederlandse organisaties die onderzoek wensen naar het vraagstuk of stakeholders Integrated Reports als een meerwaarde beschouwen ten opzichte van afzonderlijke rapportages (de Villiers, Rinaldi & Unerman, 2014; NBA, 2014).

1.2 Onderzoeksprobleem

De bevindingen uit de vorige paragraaf hebben aan de basis gestaan voor de onderstaande onderzoeksvraag.

- Leidt het invoeren van Integrated Reporting tot een betere verslaggevingskwaliteit?

De redenering hierbij is dat Integrated Reporting leidt tot een betere verslaggevingskwaliteit (Rankin et al., 2012). Om uitspraken te doen over een eventuele toename van de verslaggevingskwaliteit, wordt de Transparantiebenchmark-score als proxy gebruikt. Wat deze score inhoudt en waarom het een geschikte proxy is, komt ter sprake in hoofdstuk twee en drie. Om de onderzoeksvraag te beantwoorden, worden de onderstaande deelvragen behandeld. De eerste twee deelvragen worden in hoofdstuk twee beantwoord en de derde deelvraag in hoofdstuk vier.

1. Wat kan op basis van de literatuur beschouwd worden als een Integrated Report?
2. Wat is op basis van de literatuur bekend over de inhoud en kwaliteit van Integrated Reports?
3. Is een effect zichtbaar op de Transparantiebenchmark-score van organisaties op het moment dat zij overgaan tot Integrated Reporting?

De eerste twee deelvragen hebben als doel om theoretisch inzicht te verschaffen over wat Integrated Reports inhouden en wat er bekend is over de inhoud en kwaliteit ervan. De derde deelvraag geeft antwoord op de vraag of de invoering van Integrated Reporting leidt tot een betere verslaggevingskwaliteit in de optiek van de stakeholders.

1.3 Onderzoeksrelevantie

Er is sprake van een wetenschappelijk relevant onderzoek, doordat in dit onderzoek de vraag van Hahn & Kühnen (2013) wordt beantwoord of organisaties er goed aan doen Integrated Reporting toe te passen. Indirect beantwoordt dit onderzoek de vraag of vermogensverschaffers Integrated Reports verkiezen boven afzonderlijke rapportages, aangezien zij ook stakeholders van een onderneming zijn (Dhaliwal, Oliver Zhen, Tsang & Yong George, 2011; Frías-Aceituno et al., 2013a). Verder beantwoordt het ook de vraag of Integrated Reports beter inspelen op de behoeften van stakeholders dan afzonderlijke duurzaamheidsrapportages (García-Sánchez, Rodríguez-Ariza & Frías-Aceituno, 2013; Jensen & Berg, 2012; Perego, Kennedy & Whiteman, 2016).

2. Literatuursynthese

De laatste jaren publiceren organisaties steeds vaker op vrijwillige basis rapporten, waarin ze hun milieu- en sociaal-maatschappelijke prestaties bespreken (Eccles & Krzus, 2010; Frías-Aceituno et al., 2013b). Dit is een nieuwe tendens gezien organisaties van oudsher enkel rapporteerden over financiële aspecten in de vorm van jaarverslagen en jaarrekeningen (Ioannou & Serafeim, 2015). Dat steeds meer organisaties op vrijwillige basis rapporteren over duurzaamheid en sociaal-maatschappelijke onderwerpen, komt voort uit het gegeven dat organisaties beseffen dat enkel financieel getinte rapportages onvoldoende inspelen op de behoeften van de verschillende stakeholders (Ahmed Haji & Anifowose, 2016; Owen, 2013). Nu ondervinden stakeholders steeds vaker problemen met de afzonderlijke duurzaamheidsrapportages en financiële rapportages. Zo komt het voor dat de verschillende rapportages vergelijkbare informatie bevatten en is de verschaft informatie soms moeilijk te interpreteren (Frías-Aceituno et al., 2013b; Simnett & Huggins, 2015). Gezien deze beperkingen, maar ook door de toenemende eisen en wensen van stakeholders, zijn organisaties het Integrated Reporting-concept gaan introduceren (Rensburg & Botha, 2014; Soyka, 2013). Wat dit concept inhoudt en wat er in de literatuur bekend is over de inhoud en kwaliteit van dergelijke rapportages, wordt in de volgende paragrafen besproken. Deze paragrafen beantwoorden tevens de eerste twee deelvragen van dit onderzoek. Het hoofdstuk wordt afgesloten met de formulering van een hypothese die met behulp van de data-analyse wordt getoetst.

2.1 Het Integrated Reporting-concept

Multinationals maar ook kleinere organisaties houden zich steeds meer bezig met de wensen en eisen van verschillende stakeholders. Zo integreren steeds meer organisaties duurzaamheidsinitiatieven die betrekking hebben op het milieu en de maatschappij in hun strategie, en informeren zij hun stakeholders daarover. Het informeren van stakeholders gebeurt steeds vaker in de vorm van een Integrated Report (Burke & Clark, 2016; Rivera-Arrubla & Zorio-Grima, 2016). Maar wat houdt een Integrated Report precies in? In de literatuur zijn er drie definities te vinden die onderzoekers veelvuldig hanteren.

De eerste definitie kent haar oorsprong uit Zuid-Afrika en is gebaseerd op het King III Report (King III, 2009). Deze omschrijft Integrated Reporting als een rapport waarin organisaties op een holistische en geïntegreerde wijze de prestaties van het bedrijf in financiële en duurzaamheidstermen verwoorden (Ahmed Haji & Anifowose, 2016; Dumay, Bernardi, Guthrie & Demartini, 2016; Rensburg & Botha, 2014). De tweede definitie is die van Eccles & Krzus (2010), al spreken zij niet zozeer van een Integrated Report maar van “One Report” (Frías-Aceituno et al., 2013a; Frías-Aceituno et al., 2013b; García-Sánchez et al., 2013; Owen, 2013; Roth, 2014; Sierra-García, Zorio-Grima & García-Benau, 2015; Vaz, Fernandez-Feijoo & Ruiz, 2016). Het One Report omschrijven Eccles & Krzus (2010) als een rapport waarin organisaties rapporteren over de belangrijkste financiële en niet-financiële factoren. Hierbij geven zij aan dat een dergelijk rapport niet bestaat uit een opsomming van informatie; het dient daarentegen aan te geven hoe de financiële en niet-financiële componenten elkaar beïnvloeden. Het is tevens niet uit te sluiten dat organisaties naast een Integrated Report ook nog andere rapporten publiceren. De derde definitie van Integrated Reporting is die van de International Integrated Reporting Council (de Villiers et al., 2014; Fasan, 2013). Deze definitie luidt als volgt:

[...] a concise communication about how an organization's strategy, governance, performance and prospects, in the context of its external environment, lead to the creation of value over the short, medium and long term. (International Integrated Reporting Council, 2013, p. 7)

Kenmerkend voor een Integrated Report in deze definitie, is dat het opgesteld is volgens het IIRC-raamwerk. Dit raamwerk veronderstelt dat organisaties over een zestal kapitaalvormen beschikken dat tot elkaar in relatie staat. Deze kapitaalvormen zijn financieel, werk-, intellectueel, menselijk, sociaal-maatschappelijk en natuurskapitaal (Cheng, Green, Conradie, Konishi & Romi, 2014; Cohen & Karatzimas, 2015; Flower, 2015). Het raamwerk wordt gebruikt om als organisatie op transparante

wijze informatie te verstrekken aan stakeholders en om de interactie met hen te vergroten (Baboukardos & Rimmel, 2016; Rivera-Arrubla & Zorio-Grima, 2016). Op basis van deze drie definities kan een geïntegreerde, financiële en duurzaamheidsrapportage beschouwd worden als een rapport waarin organisaties rapporteren over financiële en niet-financiële aspecten. Een belangrijk component hierbij is dat organisaties verbanden dienen te leggen tussen de verschillende vormen van kapitaal. Het is verder aannemelijk dat organisaties naast een Integrated Report ook op andere wijze de Integrated Reporting-filosofie kunnen uitdragen (Lueg, Lueg, Andersen & Dancianu, 2016).

2.2 De inhoud en kwaliteit van Integrated Reports

Integrated Reporting staat in de belangstelling van onderzoekers doordat steeds meer organisaties het toepassen. Uit een onderzoek van KPMG (2015, p. 38) is namelijk gebleken dat 11 procent van de onderzochte organisaties hun rapportages volgens de uitgangspunten van Integrated Reporting publiceren. Het speelt mee dat organisaties aangemoedigd worden om Integrated Reporting toe te passen (Hoogendoorn & Vergoossen, 2012; KPMG, 2013). Een belangrijke vraag die nu rest, is wat er nu precies in een Integrated Report wordt vermeld maar ook of Integrated Reporting bijdraagt aan een betere verslaggevingskwaliteit.

Uit de bestudeerde wetenschappelijke artikelen kan opgemaakt worden dat in een Integrated Report gerapporteerd dient te worden over een zestal kapitaalkapitalen. Het gaat hierbij om financieel, werk-, intellectueel, menselijk, sociaal-maatschappelijk en natuurschapitaal (Cheng et al., 2014). Verder dient een Integrated Report minimaal de volgende vragen te beantwoorden (Cheng et al., 2014, p. 95; Jhunjhunwala, 2014a, pp. 76-79):

- Wat doet de organisatie en in welke omstandigheden dient de organisatie de activiteiten uit te voeren?
- Hoe draagt de governancestructuur van de organisatie bij aan de waardecreatie van het bedrijf op de korte, middellange en lange termijn?
- Wat zijn de kansen en risico's wat betreft de mogelijkheden van de organisatie om waarde te creëren op de korte, middellange en lange termijn?
- Waar wil de organisatie in de toekomst naartoe groeien en hoe denkt ze dat te kunnen bereiken?
- In welke mate heeft de organisatie haar doelstellingen omtrent de verschillende kapitalen weten te realiseren?
- Wat zijn de uitdagingen en onzekerheden waar de organisatie mee te maken krijgt wil het haar strategie uitvoeren en wat zijn de implicaties hiervan op het businessmodel en de toekomstige prestaties van het bedrijf?

Het beantwoorden van deze vragen in een rapport is in lijn met de zienswijze van Eccles & Krzus (2010), gezien zij benadrukken dat in een Integrated Report een relatie gelegd dient te worden tussen financiële en niet-financiële prestaties van een organisatie. Het doel van Integrated Reports is om stakeholders de juiste informatie te verschaffen over hoe de organisatie presteert en hoe zij haar resultaten heeft weten te bereiken (inclusief kosten en voordelen van de gekozen aanpak). Belangrijk om te vermelden is dat het beantwoorden van de hierboven geformuleerde vragen geënt is op het IIRC-raamwerk dat onder meer gebaseerd is op de Global Reporting Initiative (GRI)-richtlijnen (Flower, 2015; Owen, 2013; Steyn, 2014).

Hoewel de meeste onderzoekers het eens zijn over de inhoud van geïntegreerde rapportages, zijn de meningen verdeeld over de vraag of Integrated Reporting positief bijdraagt aan de verslaggevingskwaliteit. Zo hebben Adams, Potter, Singh & York (2016) bewijs gevonden dat Integrated Reporting significant bijdraagt aan hoe organisaties denken over hun sociale investeringen. In het verlengde hiervan hebben zij vastgesteld dat organisaties, onder druk van verschillende partijen, in rapportages steeds meer dimensies hebben geïntegreerd om in te spelen op deze eisen. Dat Integrated Reporting bijdraagt aan de verslaggevingskwaliteit wordt tevens bevestigd door Baboukardos & Rimmel (2016), Lee & Yeo (2016) en door Melloni, Stacchezzini & Lai

(2016). Zo hebben zij bewijs gevonden dat vermogensverschaffers door Integrated Reports beter in staat zijn om organisaties in financieel opzicht te waarderen dan wanneer organisaties afzonderlijke rapportages publiceren. Verder geven Rensburg & Botha (2014) aan dat Integrated Reporting een positieve bijdrage levert aan de verslaggevingskwaliteit, maar zij benadrukken dat organisaties daarnaast meer rekening zouden moeten houden met de diversiteit van stakeholders. Ahmed Haji & Anifowose (2016), maar ook Ahmed Haji & Hossain (2016), stellen dat Integrated Reporting niet bijdraagt aan een betere verslaggevingskwaliteit. Zo hebben zij vastgesteld dat de betrouwbaarheid en compleetheid van Integrated Reports laag zijn. Dit komt doordat organisaties vaak positieve cijfers benadrukken en negatieve componenten weglaten. Verder zouden organisaties niet goed weten wat de Integrated Reporting-richtlijnen zijn en hoe zij deze dienen toe te passen. Dat organisaties meer training zouden moeten krijgen en meer betrokken zouden moeten worden bij de totstandkoming van Integrated Reports, wordt tevens bevestigd door zowel Owen (2013) als Roth (2014). Tot slot is er bij de waarborging van de verslaggevingskwaliteit een belangrijke rol weggelegd voor landelijke wetgevers. Zij kunnen namelijk invloed uitoefenen op de wijze waarop en waarover organisaties dienen te rapporteren (Setia, Abhayawansa, Joshi & Huynh, 2015; Sierra-García et al., 2015).

2.3 Reactie Transparantiebenchmark-score

Er bestaan verschillende meningen over hoe stakeholders het Integrated Reporting-concept ervaren. Zo hebben Burke & Clark (2016) en Eccles & Krzus (2010) vastgesteld dat Integrated Reporting bijdraagt aan een betere relatie tussen de organisatie en haar aandeelhouders en overige stakeholders. Het vermoeden dat Integrated Reporting een positieve invloed heeft op de bruikbaarheid van de informatie voor stakeholders wordt onderstreept door Frías-Aceituno et al. (2013a). Zij verklaren dit positieve effect aan de hand van het gestandaardiseerde karakter van Integrated Reports. Er zijn hiernaast onderzoekers die stellen dat Integrated Reporting bijdraagt aan een betere informatieverstopping en dat stakeholders daardoor meer begrip hebben voor de wijze waarop organisaties handelen. Verder impliceren verscheidene onderzoekers dat Integrated Reporting eraan bijdraagt dat langetermijndoelstellingen van stakeholders beter worden gewaarborgd door organisaties (Jhunjhunwala, 2014b; Lueg et al., 2016; Soyka, 2013). Cohen & Karatzimas (2015) stellen dat stakeholders Integrated Reporting juist niet als een meerwaarde beschouwen, omdat het moeilijk en vaak enkel voor financiële analisten te begrijpen is, of dat weinig stakeholders Integrated Reports gebruiken als hun hoofddocument ten aanzien van financiële en investeringsinformatie. In andere woorden, sommige stakeholders zien Integrated Reporting als een aanvullend document (Rensburg & Botha, 2014). Fried, Holtzman & Mest (2014) geven tevens aan dat Integrated Reporting zich nog in de experimentele fase begeeft en dat het niet uit te sluiten is dat een Integrated Report te veel informatie bevat, waardoor de bruikbaarheid ervan kan afnemen. Stacchezzini, Melloni & Lai (2016) uiten hiernaast kritiek op Integrated Reports, omdat organisaties in Integrated Reports weinig vooruitkijken en weinig kwantitatieve data aanleveren wat betreft duurzaamheid. Verder stellen zij dat organisaties die geen goede milieuprestaties realiseren dit niet rapporteren in Integrated Reports en dat organisaties niet altijd aan stakeholders laten weten welke indicatoren zij hanteren met betrekking tot hun milieuprestaties. Tot slot geven Cheng et al. (2014) en Dumay et al. (2016) aan dat zij geen antwoord kunnen geven op de vraag of Integrated Reporting bijdraagt aan een betere verslaggevingskwaliteit

Uit de verschillende vindingen en definities blijkt dat onderzoekers niet op een lijn zitten met betrekking tot de meerwaarde van Integrated Reporting. Het merendeel van de onderzoekers geeft echter aan dat Integrated Reporting een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit en inhoud van verslaggeving en aan een betere interactie tussen stakeholder en organisatie. Om na te gaan of de bevindingen van de Integrated Reporting voorstanders kloppen, wordt met behulp van de Transparantiebenchmark-scores de onderstaande hypothese getoetst. Een hogere score impliceert hierbij een betere verslaggevingskwaliteit (Böttcher, Overkleeft & Hurks, 2016, p. 11). Waarom de Transparantiebenchmark-data als geschikte proxy wordt beschouwd voor dit onderzoek, komt ter sprake in hoofdstuk drie.

H1: Het invoeren van Integrated Reporting leidt tot een hogere Transparantiebenchmark-score.

Hoewel het vermoeden bestaat dat Integrated Reporting een positieve bijdrage levert aan de verslaggevingskwaliteit, is het niet uit te sluiten dat andere factoren de verslaggevingskwaliteit van organisaties beïnvloeden. Het kan zijn dat de groeimogelijkheden van de organisatie, de winstgevendheid, de organisatiegrootte en bestuursorganen, samen met geslachtsdiversiteit binnen de Raad van Bestuur ervoor zorgen dat organisaties anders omgaan met duurzaamheid en daardoor kwalitatief betere of slechtere rapportages publiceren (Frías-Aceituno et al., 2013b; García-Sánchez et al., 2013; Reuter & Messner, 2015). Het is hiernaast niet uit te sluiten dat stakeholders de verslaggevingskwaliteit anders beoordelen op het moment dat organisaties social media inzetten om te rapporteren over duurzaamheidsaspecten (Rivera-Arrubla & Zorio-Grima, 2016).

3. Onderzoeksmethode

Dit onderzoek richt zich op het vraagstuk of Integrated Reporting bijdraagt aan een betere verslaggevingskwaliteit. Deze hypothese wordt getest door de uitvoering van een toetsend kwantitatief onderzoek. Het onderzoek is toetsend omdat bij meerdere organisaties wordt nagegaan of stakeholders de inhoud en kwaliteit van financiële en duurzaamheidsaspecten anders beoordelen op het moment dat een organisatie Integrated Reporting toepast.

3.1 Onderzoeksontwerp

Voordat het onderzoeksontwerp aan bod komt, worden eerst de variabelen die binnen dit onderzoek centraal staan gedefinieerd. De onafhankelijke variabele van dit onderzoek is Integrated Reporting. Dit onderzoek beschouwt Integrated Reporting, conform de literatuur, als een rapportagevorm waarin organisaties rapporteren en relaties leggen tussen het financieel, werk-, intellectueel, menselijk, sociaal-maatschappelijk en natuurschapitaal (Cheng et al., 2014). Deze variabele wordt geoperationaliseerd door na te gaan of de organisaties uit de onderzoekspopulatie worden aangemerkt als Integrated Reporting Rapporteurs in de databases van de International Integrated Reporting Council (IIRC) en de Global Reporting Initiative (GRI). Deze databases zijn geschikte bronnen, omdat de IIRC en de GRI partijen zijn die met elkaar samenwerken en die bijhouden welke organisaties het Integrated Reporting-concept hebben geïntroduceerd (GRI, 2016). De afhankelijke variabele van dit onderzoek betreft de verslaggevingskwaliteit. Onder verslaggevingskwaliteit wordt de mate verstaan waarin de door organisaties gepubliceerde rapportages voldoen aan de eisen van de stakeholders. Anders gezegd betreft dit de vraag of de rapportages inhoudelijk alle dimensies bevatten die stakeholders nodig hebben om zich een goed beeld te kunnen vormen van de organisatie. De veronderstelling hierbij is dat Integrated Reporting een betere kwaliteit van informatie tot gevolg heeft (Rankin et al., 2012). Om de verslaggevingskwaliteit te operationaliseren, is de keuze gemaakt om de inhoud en de kwaliteit van duurzaamheidsverslaggeving te relateren aan de Transparantiebenchmark-score. Dit is een geschikte proxy, omdat organisaties in opdracht van het Ministerie van Economische Zaken op veertig criteria beoordeeld worden die gebaseerd zijn op de meest recente internationale richtlijnen en ontwikkelingen in de (duurzaamheids)verslaggeving. Een onderneming kan in het Transparantiebenchmark-onderzoek maximaal 200 punten behalen, waarbij een hogere score een betere verslaggevingskwaliteit impliceert (Böttcher et al., 2016). Er dient opgemerkt te worden dat organisaties in de periode 2004 – 2009 maximaal 100 punten konden behalen. Om vertekening van de data te voorkomen, is ervoor gekozen om deze scores te transformeren naar een 200-puntenschaal (Van den Berg, Hanemaayer, Wever & Monod de Froideville, 2013). De keuze om de Transparantiebenchmark-score als proxy te gebruiken, is verder ingegeven door het feit dat een verscheidenheid aan stakeholders de Transparantiebenchmark ziet als een instrument dat aangeeft hoe transparant organisaties zijn in de dialoog met hun betrokkenen. De Transparantiebenchmark-score geeft tevens aan of organisaties juiste en kwalitatief goede informatie verstrekken (Van den Berg et al., 2013).

Om foutieve uitkomsten te voorkomen, houdt dit onderzoek bij de uitvoering van de analyses rekening met een verscheidenheid aan controlevariabelen, zoals de organisatiegrootte, de winstgevendheid, de industrie waarin organisaties actief zijn en of organisaties rapporteren volgens de GRI-richtlijnen. De analyses houden rekening met de controlevariabele organisatiegrootte omdat García-Sánchez et al. (2013) en Reuter & Messner (2015) hebben vastgesteld dat er een positieve relatie bestaat tussen de grootte van de organisatie en de verslaggevingskwaliteit. Hierbij onderscheiden zij de omvang van organisaties door te kijken naar de diversiteit van producten die organisaties aanbieden en hoe de organisaties zich manifesteren op de kapitaalmarkt maar ook door te kijken naar de diversiteit aan stakeholders en het aantal stakeholders waar organisaties rekening mee dienen te houden. Dat in het onderzoek nagegaan wordt of winstgevendheid invloed heeft op de verslaggevingskwaliteit, is ingegeven door de tegenstrijdigheden die omtrent dit onderwerp gevonden zijn in de literatuur. García-Sánchez et al. (2013) stellen dat winstgevende organisaties eerder bereid zijn om geld uit te geven om kwalitatief goede verslagen te produceren. Daarentegen stellen onder meer Frías-Aceituno et al. (2013b) dat er geen relatie bestaat tussen de

winstgevendheid en de verslaggevingskwaliteit. De derde controlevariabele waar dit onderzoek rekening mee houdt, is de variabele die organisaties indeelt in verschillende industrieën. Er wordt hierbij een onderscheid gemaakt tussen organisaties die actief zijn in een milieubelastende industrie en organisaties die dat niet zijn, omdat er een positieve relatie bestaat tussen organisaties die actief zijn in een milieubelastende industrie en hun verslaggevingskwaliteit (Klerk, Villiers & Staden, 2015). De voornaamste reden hiervoor is dat organisaties die actief zijn in een milieubelastende industrie er financieel belang bij hebben om investeerders ervan te overtuigen dat zij op een milieuvriendelijke en duurzame manier te werk gaan. In het verlengde hiervan hebben Garcia, Mendes-Da-Silva & Orsato (2017) vastgesteld dat organisaties die veel impact hebben op de maatschappij en het milieu, zich eerder genoodzaakt voelen om kwalitatief goede verslagen te publiceren. Bij de uitvoering van het onderzoek wordt tot slot rekening gehouden met de variabele die aangeeft of organisaties uit de onderzoekspopulatie duurzaamheidsrapportages uitgebracht hebben volgens de GRI-richtlijnen. Er bestaat namelijk het vermoeden dat het publiceren van rapporten volgens de GRI-richtlijnen een positieve invloed heeft op de verslaggevingskwaliteit, mede omdat wereldwijd gezien de meeste organisaties bij het opstellen van duurzaamheidsrapportages de GRI-richtlijnen aanhouden (Klerk et al., 2015).

De vraag die nu rest is op welke wijze de verschillende variabelen het best geoperationaliseerd kunnen worden voor dit onderzoek. Conform de literatuur is de controlevariabele “organisatiegrootte” geoperationaliseerd door te kijken naar de totale activa en beurswaarde van de organisaties en het aantal fulltime-equivalenten (FTE) dat werkzaam is bij de organisaties uit de onderzoekspopulatie. Dit voorkomt eventuele problemen met betrekking tot de normale verdeling. De controlevariabele “winstgevendheid” is geoperationaliseerd door te kijken naar het rendement op de activa (*return on assets*) dat organisaties in het observatiejaar hebben gerealiseerd. Om de variabelen organisatiegrootte en winstgevendheid op een dergelijke manier te operationaliseren, is conform de wijze waarop Frías-Aceituno et al. (2013b), García-Sánchez et al. (2013) en Hahn & Kühnen (2013) zijn omgegaan met deze variabelen. Om de controlevariabele “industrie” te operationaliseren, wordt de sectorindeling van de GRI aangehouden. Hierbij worden de industrieën waarin de organisaties actief zijn bestempeld als milieubelastend en niet-milieubelastend. Industrieën die als milieubelastend worden beschouwd, betreffen de mijnbouw- & delfstoffenindustrie, elektriciteitsindustrie, gasindustrie, olie-industrie en de chemische industrie (Garcia et al., 2017; Klerk et al., 2015). Tot slot wordt de GRI-controlevariabele geoperationaliseerd door na te gaan of de globalreportingdatabase (<http://database.globalreporting.org>) meldt dat organisaties rapporteren volgens de GRI-richtlijnen.

De afhankelijke, onafhankelijke en controlevariabelen vormen samen het onderzoeksontwerp. In figuur 1 is het conceptuele en empirische onderzoeksontwerp gevisualiseerd weergegeven.

Conceptueel

3.2 Populatie

De populatie van het onderzoek is bepaald door een aselechte steekproef. Er is sprake van een aselechte steekproef doordat elke onderneming op basis van toeval dezelfde kans heeft om in de steekproef te worden opgenomen. De populatie van dit onderzoek bestaat na het toepassen van de exclusiecriteria uit 56 unieke organisaties. Dit betreffen organisaties die in de periode 2004-2016 minimaal twee opeenvolgende jaren deelgenomen hebben aan het Transparantiebenchmark-onderzoek, minimaal een jaar een Integrated Report hebben gepubliceerd en minimaal een jaar een Transparantiebenchmark-score hoger dan nul hebben behaald. Van de 56 organisaties zijn er 471 jaarobservaties opgenomen in het databestand. Hoe de dataset na het toepassen van de exclusiecriteria tot stand is gekomen, is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Dataset

	Unieke organisaties	Observaties
Deelnemers Transparantiebenchmark-onderzoek 2004-2016	770	7.049
Twee opeenvolgende deelnamen Transparantiebenchmark-onderzoek	675	6.936
Minimaal een score die hoger is dan nul	376	4.139
Integrated Report volgens GRI/IIRC-database	56	471

3.3 Dataverzameling

In dit onderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd om de benodigde gegevens te verkrijgen voor de data-analyse. Waar de gegevens verkregen zijn en of sprake is van betrouwbare en valide data wordt in het verlengde van deze paragraaf besproken. De betrouwbaarheid wordt bepaald door de vraag of het gebruikte meetinstrument altijd dezelfde resultaten geeft onder dezelfde condities (Tilburg University, 2017). De validiteit verwijst naar de accuraatheid van metingen (Tilburg University, 2017).

Ter voorbereiding van het dataverzamelingstraject zijn de data van het Transparantiebenchmark-onderzoek gegenereerd. De deelnemers van de Transparantiebenchmark-onderzoeken dienen als de populatie voor de data-analyse. Bij het verkrijgen van deze data zijn geen problemen opgetreden. De onderzoeksresultaten van 2004 - 2016 zijn gedownload via de website van de Transparantiebenchmark (www.transparantiebenchmark.nl). De data zijn betrouwbaar omdat de

Transparantiebenchmark-onderzoeken worden uitgevoerd in naam van het Ministerie van Economische Zaken. Dit betreft een gerenommeerde en betrouwbare instantie binnen Nederland. De Transparantiebenchmark-data zijn tevens valide; bij de uitvoering van het Transparantiebenchmark-onderzoek worden organisaties namelijk op veertig criteria beoordeeld die berusten op de meest recente internationale richtlijnen en ontwikkelingen. De criteria zijn namelijk gebaseerd op de richtlijnen en ontwikkelingen van het GRI, de IIRC, de OESO-richtlijnen voor Multinationale Organisaties en de EU-richtlijn “Bekendmaking niet-financiële informatie en diversiteit” (Böttcher et al., 2016).

Na de uitkomsten van de Transparantiebenchmark-onderzoeken per jaar te hebben gegenereerd, is nagegaan hoeveel ondernemingen twee opeenvolgende keren deelgenomen hebben aan het Transparantiebenchmark-onderzoek. Verder is achterhaald welke van de overgebleven organisaties het Integrated Reporting-concept hebben geïntroduceerd door de Examples Database van de IIRC en de GRI-report list te raadplegen. Na dit vastgesteld te hebben, zijn de jaarverslagen/Integrated Reports uit de jaren dat de organisaties deelgenomen hebben aan het Transparantiebenchmark-onderzoek verzameld om na te gaan wanneer organisaties Integrated Reporting zijn gaan toepassen. Verder zijn uit deze rapportages gegevens verzameld waarmee vormgegeven is aan om de controlevariabele organisatie grootte en de controlevariabele winstgevendheid. Om de gewenste rapportages te verkrijgen, zijn de websites van de organisaties geraadpleegd. Deze bronnen zijn betrouwbaar omdat de dataverstrekken erkende instanties zijn. Hierbij is verondersteld dat organisaties op hun eigen websites betrouwbare rapportages publiceren. Wat betreft het validiteitsvraagstuk is ervan uitgegaan dat de rapportages juiste en accurate gegevens bevatten, gezien de Transparantiebenchmark de rapportages heeft beoordeeld als bruikbaar.

3.4 Data-analyse

Om de hypothese van dit onderzoek te testen zijn verscheidene data-analyses uitgevoerd. Zo is de hypothese onder meer getoetst door het uitvoeren van meerdere paneldataregressieanalyses. Dit om na te gaan of de verschillen in de procentuele veranderingen van Transparantiebenchmark-scores verklaard worden door de Integrated Reporting-introductievariabele in combinatie met de factor tijd en door een of meerdere controlevariabelen.

Voordat deze analyses echter werden uitgevoerd, is er nagegaan of organisaties die Integrated Reports publiceren een hogere Transparantiebenchmark-score behalen dan organisaties die afzonderlijke rapportages publiceren. Dit is onderzocht om een algemeen beeld van de data te krijgen. Concreet houdt deze analyse in dat met behulp van één univariate regressieanalyse en twee paneldataregressieanalyses wordt nagegaan of er een significant model ontwikkeld kan worden dat aantoont dat organisaties die Integrated Reports publiceren significant een hogere Transparantiebenchmark-score behalen dan organisaties die afzonderlijke rapporten publiceren. Het doel van de univariate regressieanalyse hierbij is om aan te tonen in welke mate de Integrated Reporting-publicatievariabele de verschillen verklaart in de Transparantiebenchmark-scores indien er geen rekening wordt gehouden met andere factoren. De twee paneldataregressieanalyses zijn vervolgens uitgevoerd om aan te tonen in welke mate de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores worden verklaard door de Integrated Reporting-publicatievariabele in combinatie met de controlevariabelen en/of de factor tijd. Bij de uitvoering van deze regressieanalyses dient de Transparantiebenchmark-score als afhankelijke variabele en is van de onafhankelijke variabele Integrated Reporting een dummy gemaakt. De dummyvariabele bevat de waarde 1 voor alle jaren waarin er volgens het Integrated Reporting-concept is gerapporteerd en de waarde 0 voor de jaren waarin dit niet het geval is. Om in de analyses rekening te kunnen houden met de tijdsfactoreffecten, zijn er jaardummyvariabelen in de twee paneldataregressieanalyses opgenomen. De jaardummyvariabelen bevatten de waarde 1 als de gegevens afkomstig zijn uit het jaar waar de dummy betrekking op heeft en de waarde 0 als de gegevens betrekking hebben op de observaties van de overige jaren.

In het tweede deel van de multivariate analyse zijn er net als in het eerste deel drie regressieanalyses uitgevoerd. Middels deze analyses is echter nagegaan wat de effecten zijn van het introduceren van een Integrated Report op de procentuele verschillen van de Transparantiebenchmark-scores. Hierbij kan de procentuele verschuiving van de Transparantiebenchmark-scores worden beschouwd als de afhankelijke variabele en is de onafhankelijke variabele een dummy die de waarde 1 heeft als een organisatie voor het eerst Integrated Reporting heeft toegepast en de waarde 0 bij de overige jaren. Verder zijn er gedurende de regressieanalyses met dezelfde controlevariabelen en jaardummyvariabelen rekening gehouden. Naast de regressieanalyses is er met behulp van een T-test nagegaan of er significante verschillen zijn tussen de gemiddelde Transparantiebenchmark-scores van alle organisaties voor t (jaar van invoering Integrated Reporting) en $t-1$. De uitkomsten van deze T-test beantwoorden in combinatie met de uitkomsten van de regressieanalyses de onderzoeksvraag.

3.5 Onderzoek kwaliteitsindicatoren

Het doel van dit onderzoek is om een empirische bijdrage te leveren aan het kwaliteitsvraagstuk van Integrated Reports. Dit vereist dat de kwaliteit van de resultaten wordt gewaarborgd. De kwaliteit wordt enerzijds gewaarborgd door gebruik te maken van betrouwbare en valide databronnen anderzijds is het essentieel dat de data waarmee de analyses worden uitgevoerd kwalitatief goed zijn. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt ingegaan op hoe er getest is of de variabelen die centraal staan in de data-analyses kwalitatief goed zijn.

Om te controleren of de kwantitatieve variabelen kwalitatief goed zijn is er per variabele gecontroleerd of er sprake is van een normale verdeling. Dit is van belang om te bepalen welke toetsen en analyses daadwerkelijk uitgevoerd kunnen worden met de beschikbare data. Of er sprake is van een normale verdeling is bepaald aan de hand van de skewness- en kurtosistest. Bij de uitvoering van de skewness- en kurtosistest is de stelregel aangehouden dat er sprake is van een normale verdeling wanneer de testen als uitkomst een statistische waarde hebben van tussen de 3 en -3 (Thijssens et al., 2015). Indien de waarden van een kwantitatieve variabele niet normaal verdeeld zijn, wordt er nagegaan of door het weglaten van data outliers er een normale verdeling ontstaat. Indien het verwijderen van data outliers geen effect heeft, wordt er een datatransformatie uitgevoerd om zo de interpreteerbaarheid van een variabele te verbeteren. Er kan tevens worden nagegaan of de waarden na de transformatie wel voldoen aan de skewness- en kurtosistest veronderstellingen (UvA, 2017a). Indien er data outliers uit de dataset zijn verwijderd of variabelen zijn getransformeerd, is dit aangegeven in het volgende hoofdstuk. In het geval van de dichotome variabelen is de kwaliteit beoordeeld door na te gaan of deze gelijkmatig verdeeld zijn over de 0- en 1-categorieën. Hierbij wordt de stelregel aangehouden dat er sprake is van een evenwichtige groep op het moment dat de verhouding minimaal 90:10 is (Thijssens et al., 2015).

4. Onderzoeksresultaten

Dit hoofdstuk verklaart of de hypothese aangenomen of verworpen dient te worden. De vraag op basis van welke data deze hypothese is getoetst komt ter sprake in de eerste paragraaf van dit hoofdstuk. De daaropvolgende paragrafen bespreken de resultaten van de verschillende analyses.

4.1 Beschrijvende statistiek

Tabel 2 toont de beschrijvende statistieken van de afhankelijke, onafhankelijke en controlevariabelen. Deel A van de tabel toont de statistieken van de kwantitatieve variabelen. De statistieken uit deze tabel laten onder meer zien dat organisaties door de jaren heen gemiddeld 132,6 punten hebben behaald in het Transparantiebenchmark-onderzoek. Om vast te stellen of de kwantitatieve variabelen normaal verdeeld zijn, is per variabele de skewness en kurtosis berekend. De resultaten van deze testen tonen aan dat alle kwantitatieve variabelen niet normaal verdeeld zijn. Om deze variabelen toch te kunnen gebruiken in de voorgestelde analyses is per kwantitatieve variabele nagegaan of er door data outliers te verwijderen een normale verdeling gerealiseerd kon worden. De uitkomst hiervan is dat er een normale verdeling gecreëerd kan worden bij de variabele die inzicht geeft in de procentuele veranderingen van Transparantiebenchmark-scores door drieëntwintig waarden die een procentuele groei van meer dan 100% veronderstelden te verwijderen uit de dataset. Bij de overige kwantitatieve variabelen kan geen normale verdeling gecreëerd worden door data outliers te verwijderen. Om deze variabelen toch voor de gewenste statistische doeleinden te kunnen gebruiken, zijn de natuurlijke logaritmes van de variabelen berekend (UvA, 2017a). Na het uitvoeren van de transformaties bevonden alle waarden van de skewness- en kurtosistest zich binnen de statistische waarden van 3 en -3, op de organisatiegroottevariabele FTE na. Twee data outliers zorgden ervoor dat de FTE-variabele niet normaal verdeeld was. Om ook deze variabele in de voorgestelde analyses te kunnen gebruiken, zijn deze twee outliers uit de dataset verwijderd.

In deel B van tabel 2 worden de verhoudingen van de dichotome variabelen getoond. Op basis van dit overzicht blijken de controlevariabelen een grotere splitsing te hebben dan 90:10. Hierdoor kan er verondersteld worden dat geen van de groepen ondervertegenwoordigd zijn.

Tabel 2 Beschrijvende statistiek

Variabelen	Beschrijving	N	Min	Max	Gemiddelde	SD
<i>A: Kwantitatieve variabelen</i>						
<i>(1) Afhankelijke variabelen</i>						
Transparantiebenchmark-score	TB_score	471	0	199	133	50
	LN_TB_score	461	2,565	5,293	4,827	0,452
Transparantiebenchmark-score (Procentuele verandering per jaar)	TB_score_Percentage	399	-0,539	0,941	0,073	0,216
<i>(2) Controlevariabelen</i>						
Organisatiegrootte	Totaal_Activa	471	915.167	1.331.663.000.000	92.012.702.372	216.062.227.023
	LN_Totaal_Activa	471	13,727	27,917	23,018	2,473
	FTE	471	33	627.150	35.550	75.539
	LN_FTE	469	3,664	13,349	8,993	1,915
	Marktkapitalisatie	471	18.000	92.884.392.000	3.993.061.025	14.088.289.136
	LN_Marktkapitalisatie	471	9,798	25,255	18,268	3,232
	Winstgevendheid	471	28.251.000.000	132.031.000.000	1.589.672.794	10.409.403.791
	LN_Winstgevendheid	387	11,373	25,606	19,191	2,185
Variabelen	Beschrijving	N	Frequentie	%	Frequentie	%
<i>B: Dichotome variabelen</i>						
<i>(1) Onafhankelijke variabelen</i>			Waarde = 1		Waarde = 0	
Integrated Reporting versus Overig	IR_Alle_Observaties	471	154	32,7%	317	67,3%
Introductie Integrated Reporting (IR)	IR_Introductie	471	49	10,4%	422	89,6%
<i>(2) Controlevariabelen</i>			0			
Environmentally sensitive industrie	Sensitive_Industrie	395	76	19,2%	319	80,8%
Global Reporting Initiative richtlijnen	GRI_Richtlijnen	471	334	70,9%	137	29,1%
Tijdsfactorvariabele	Jaardummy_2004	471	19	4,0%	452	96,0%
	Jaardummy_2005	471	23	4,9%	448	95,1%
	Jaardummy_2006	471	24	5,1%	447	94,9%
	Jaardummy_2007	471	25	5,3%	446	94,7%
	Jaardummy_2008	471	27	5,7%	444	94,3%
	Jaardummy_2009	471	27	5,7%	444	94,3%
	Jaardummy_2010	471	40	8,5%	431	91,5%
	Jaardummy_2011	471	48	10,2%	423	89,8%
	Jaardummy_2012	471	50	10,6%	421	89,4%
	Jaardummy_2013	471	50	10,6%	421	89,4%
	Jaardummy_2014	471	47	10,0%	424	90,0%
	Jaardummy_2015	471	47	10,0%	424	90,0%
	Jaardummy_2016	471	44	9,3%	427	90,7%

4.2 Univariate analyse

Om vast te stellen wat de individuele samenhang is tussen de verschillende variabelen is een correlatieanalyse uitgevoerd. Deze analyse heeft uitgewezen dat er een lineaire samenhang bestaat tussen de Transparantiebenchmark-score, de Integrated Reporting-publicatievariabele en de controlevariabelen. Hoewel de relaties tussen jaardummyvariabelen en de overige variabelen niet in tabel 3 worden getoond, is vastgesteld dat er een lineaire samenhang bestaat tussen de meeste jaardummyvariabelen en de Transparantiebenchmark-score. Er is enkel geen lineaire samenhang vastgesteld tussen de afhankelijke variabelen en de jaardummyvariabelen van 2008, 2010 en 2011.

Dat er een positieve lineaire samenhang bestaat tussen de afhankelijke en onafhankelijke variabelen is in overeenstemming met de literatuur en de hypothese van dit onderzoek. Op basis van de literatuur werd er namelijk een relatie verwacht tussen de verslaggevingskwaliteit en het publiceren van Integrated Reports (Baboukardos & Rimmel, 2016; Lee & Yeo, 2016; Melloni et al., 2016). De resultaten van deze analyse vertonen gelijkenissen met de onderzoeksresultaten van Frías-Aceituno et al. (2013b); García-Sánchez et al. (2013) en Reuter & Messner (2015). De resultaten van de correlatieanalyse laten namelijk zien dat er een lineaire samenhang lijkt te bestaan tussen de verslaggevingskwaliteit en de grootte van de organisatie, haar winstgevendheid en de industrie waarin zij actief is. Vanwege de keuze om ook een regressieanalyse uit te voeren waarbij de procentuele verandering van de Transparantiebenchmark-score als afhankelijke variabele dient, is er een tweede correlatieanalyse uitgevoerd. De uitkomst van deze analyse is dat er geen lineaire samenhang lijkt te bestaan tussen de procentuele verandering in de Transparantiebenchmark-score, de Integrated Reporting-introductievariabele en de verschillende controlevariabelen. Hoewel de relaties tussen jaardummyvariabelen en de overige variabelen niet in tabel 4 worden getoond, is vastgesteld dat er een lineaire samenhang bestaat tussen de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-scorevariabele en de jaardummyvariabelen 2004, 2005, 2007, 2009, 2011, 2012 en 2014. Dit resultaat is niet in overeenstemming met de bevindingen van Burke & Clark (2016) en Eccles & Krzus (2010). Zij veronderstellen dat het introduceren van Integrated Reports bijdraagt aan een betere relatie tussen de organisatie en haar betrokkenen. De uitkomsten van deze regressieanalyse laten echter geen lineaire samenhang zien tussen het introduceren van het Integrated Reporting-concept en de verschillen in de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-scores. Oftewel, de verslaggevingskwaliteit lijkt op basis van deze analyse niet toe te nemen op het moment dat organisaties het Integrated Reporting-concept introduceren.

Tabel 3 en 4 tonen de correlaties tussen de afhankelijke variabelen, de onafhankelijke variabelen en de controlevariabelen. Op basis van deze tabellen blijken de variabelen onderling niet sterk te correleren. Geen van de waarden is gelijk of hoger dan 0.8, wat impliceert dat geen van de variabelen hetzelfde meet. Dit betekent dat de variabelen op basis van de twee correlatieanalyses opgenomen mogen worden in de voorgestelde regressieanalyses (UvA, 2017b). De jaardummyvariabelen correleren ook niet sterk met een van de andere variabelen en mogen daardoor ook opgenomen worden in de voorgestelde regressieanalyses.

Tabel 3 Correlaties tussen de afhankelijke variabele “Transparantiebenchmark-score”, de onafhankelijke variabele en de controlevariabelen.

Variabelen	Type	1	2	3	4	5	6	7	8
1 LN_TB_score	K	1							
2 IR_Alle_Observaties	D	,375**	1						
3 LN_Totaal_Activa	K	,442**	0,09	1					
4 LN_FTE	K	,290**	,099*	,474**	1				
5 LN_Marktkapitalisatie	K	,296**	0,053	,519**	,485**	1			
6 LN_Winstgevendheid	K	,385**	0,091	,668**	,637**	,586**	1		
7 Sensitive_Industrie	D	,125**	0,039	,110*	-0,009	0,018	0,038	1	
8 GRI_Richtlijnen	D	,542**	,327**	,246**	,112*	,214**	,154**	0,09	1

In de bovenstaande tabel zijn de Pearson-correlaties weergegeven.

*. Correlatie is significant op het niveau van 0.05 (2-tailed).

**. Correlatie is significant op het niveau van 0.01 (2-tailed).

Type K = kwantitatieve variabele, Type D = dichotome variabele

Tabel 4 Correlaties tussen de afhankelijke variabele “Procentuele verandering Transparantiebenchmark-score”, de onafhankelijke variabele en de controlevariabelen.

Variabelen	Type	1	2	3	4	5	6	7	8
1 LN_TB_score	K	1							
2 IR_Introductie	D	0,033	1						
3 LN_Totaal_Activa	K	-0,03	-0,02	1					
4 LN_FTE	K	-0,089	-0,013	,474**	1				
5 LN_Marktkapitalisatie	K	-0,06	-0,013	,519**	,485**	1			
6 LN_Winstgevendheid	K	-0,09	0,006	,668**	,637**	,586**	1		
7 Sensitive_Industrie	D	-0,018	0,002	,110*	-0,009	0,018	0,038	1	
8 GRI_Richtlijnen	D	0,028	,188**	,246**	,112*	,214**	,154**	0,09	1

In de bovenstaande tabel zijn de Pearson-correlaties weergegeven.

*. Correlatie is significant op het niveau van 0.05 (2-tailed).

**. Correlatie is significant op het niveau van 0.01 (2-tailed).

Type K = kwantitatieve variabele, Type D = dichotome variabele

4.3 Multivariate analyse

In de univariate analyse is onderzocht hoe de variabelen zich afzonderlijk tot elkaar verhouden. De multivariate analyse heeft getest of de onafhankelijke variabele in combinatie met een of meerdere controlevariabelen als predictoren voor de (procentuele) verschillen in de Transparantiebenchmark-scores beschouwd kunnen worden.

In het eerste deel van de multivariate analyse is onderzocht of de Integrated Reporting-publicatievariabele een predictor is voor de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores. Dit is gedaan conform de voorgestelde regressieanalyses in paragraaf 3.4. De modellen die hieruit zijn voortgekomen staan in tabel 5. Model 1A geeft aan in welke mate de onafhankelijke variabele de verschillen in de afhankelijke variabele verklaart als geen rekening wordt gehouden met andere factoren. Model 1B toont in welke mate de onafhankelijke variabele samen met de controlevariabelen de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores verklaren. Het laatste model toont ten slotte in welke mate de onafhankelijke variabele in combinatie met de controlevariabelen en de jaardummyvariabelen de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores verklaren. Het is van belang op te merken dat bij de regressieanalyses van model 1B en 1C de keuze is gemaakt om de variabele van het totaal-aan-activa te gebruiken om de grootte van de organisatie te vertegenwoordigen. De keuze om één variabele te hanteren die de grootte van de organisatie vertegenwoordigt, is ingegeven door het feit dat er geen andere uitkomsten werden verkregen op het moment dat de alternatieve organisatiegroottevariabelen in de regressieanalyses werden opgenomen.

Na bestudering van tabel 5 blijken alle modellen op basis van de F-waarden significant te zijn. In tabel 5 kan tevens afgelezen worden dat model 1C voor een groter deel de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores verklaart dan model 1A en 1B. Het verklaart namelijk voor 53,5% de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores, wat 39,6% meer is dan model 1A en 7,7% meer dan model 1B. Om deze reden is dit model het betrouwbaarst. Het valt op dat de Integrated Reports-publicatievariabele enkel binnen model 1C geen significante invloed heeft op de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores. Dit wordt veroorzaakt door de factor tijd, wat kan betekenen dat organisaties niet jaarlijks dezelfde verslaggevingskwaliteitscriteria hebben gehanteerd bij het opstellen van hun rapporten. Het is hiernaast mogelijk dat zich in de periode 2004-2016 gebeurtenissen hebben voorgedaan die de significante invloed van de Integrated Reporting-publicatievariabele teniet hebben gedaan. Er is in dit onderzoek bijvoorbeeld geen rekening gehouden met eventuele wetwijzigingen omtrent de verslaggevingskwaliteitscriteria, terwijl deze wel invloed kunnen uitoefenen op de wijze waarop en waarover organisaties dienen te rapporteren (Setia et al., 2015; Sierra-García et al., 2015). Ten slotte bestaat de mogelijkheid dat de Transparantiebenchmark de verslaggeving van de organisaties niet elk jaar even consequent heeft

beoordeeld. Desondanks kan op basis van deze analyse geconcludeerd worden dat het publiceren van Integrated Reports geen invloed heeft op de verschillen in Transparantiebenchmark-scores. Anders gezegd, het publiceren van Integrated Reports lijkt niet bij te dragen aan een betere verslaggevingskwaliteit. Dit is niet in overeenstemming met de uitkomsten van de univariate analyse. Op basis van de univariate analyse werd namelijk een samenhang verwacht tussen het publiceren van Integrated Reports en de Transparantiebenchmark-scores.

Wat wel in overeenstemming is met de univariate analyse, is het gegeven dat de grootte van de organisatie, haar winstgevendheid en de industrieën waarin zij actief is significant invloed hebben op de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores. Model 1C laat namelijk zien dat organisaties die actief zijn in een milieubelastende industrie een significant hogere Transparantiebenchmark-score behalen dan organisaties die dat niet zijn. Dit is in overeenstemming met de onderzoeksresultaten van Klerk et al. (2015) en Garcia et al. (2017). Verder blijken de grootte en winst van de organisatie tevens een positieve invloed te hebben op de hoogte van de Transparantiebenchmark-scores. Deze uitkomsten zijn in overeenstemming met de onderzoeksresultaten van García-Sánchez et al. (2013) en Frías-Aceituno et al. (2013b). De analyses bevestigen hiernaast de veronderstelling dat het publiceren van rapporten volgens de GRI-richtlijnen een positieve invloed heeft op de verslaggevingskwaliteit (Klerk et al., 2015). Hoewel er op basis van de onderzoeksdata een model is ontwikkeld waarmee voor 53,5% de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores kunnen worden verklaard, is het van belang op te merken dat binnen dit model de scores voor een groot deel op basis van toeval tot stand komen. Oftewel, het is aannemelijk dat er andere factoren zijn die een deel van de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores verklaren.

Tabel 5 Modellen die de verschillen in Transparantiebenchmark-scores verklaren

Afhankelijke variabele	LN_Transparantiebenchmark-score		
	Model 1A	Model 1B	Model 1C (inclusief jaardummyvariabelen)
Onafhankelijke variabele			
(Constant)	(4,708***)	(2,810***)	(2,753***)
IR_Alle_Observaties	0,361***	0,190***	-0,047
Controlevariabelen			
LN_Totaal_Activa		0,043***	,047***
LN_Winstgevendheid		0,034**	0,038***
GRI_richtlijnen		0,396***	0,282***
Sensitive_Industrie		0,060	0,135**
Toegekende R ²	0,139	0,458	0,535
F-waarde	75,284***	64,994***	26,600***
N	461	380	380

De ongestandaardiseerde coëfficiënten zijn gerapporteerd

p < 0,10; *

p < 0,05; **

p < 0,01; ***

Om na te gaan of het introduceren van een Integrated Report in vergelijking met andere jaren een significant hogere procentuele stijging in de Transparantiebenchmark-scores ten gevolg heeft, zijn meerdere regressieanalyses uitgevoerd. Bij de uitvoering van de paneldataregressieanalyses is de keuze gemaakt om de grootte van de organisatie te vertegenwoordigen met de variabele van het totaal-aan-activa. Het uitvoeren van regressieanalyses met de alternatieve organisatiegroottevariabelen leidde namelijk niet tot andere uitkomsten. De modellen die hieruit zijn voortgekomen, staan in tabel 6. De resultaten komen overeen met wat verwacht werd op basis van de univariate analyse. Zo blijken de onafhankelijke variabele, de controlevariabelen en de meeste jaardummyvariabelen geen significante invloed te hebben op de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-scores. Verder valt op dat geen van de modellen voor meer dan 13,4% de

verschillen in de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-scores verklaren. Omdat alle drie de modellen weinig toegevoegde waarde hebben, valt te concluderen dat naast de factor tijd er andere factoren moeten zijn die de verschillen in de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-score verklaren. Dat de factor tijd wel hierop invloed lijkt te hebben, blijkt uit het gegeven dat model 2C op basis van de F-waarde als significant kan worden beschouwd. Dit betekent dat de procentuele veranderingen in de Transparantiebenchmark-scores net als Transparantiebenchmark-scores zelf deels worden beïnvloed door de factor tijd.

Tabel 6 Modellen die de procentuele veranderingen in Transparantiebenchmark-scores verklaren

Afhangelijke variabele	LN_Transparantiebenchmark-score		
	Model 2A	Model 2B	Model 2C (inclusief jaardummyvariabelen)
Onafhankelijke variabele			
(Constant)	(0,070***)	(0,257**)	(0,416**)
IR_Introductie	-0,023	-0,015	-0,028
Controlevariabelen			
LN_Totaal_Activa		-0,000	-0,003
Winstgevendheid		-0,009	-0,008
GRI_richtlijnen		0,019	0,035
Sensitive_Industrie		-0,015	-0,025
Toegekende R ²	-0,001	-0,006	0,134
F-waarden	0,441	0,639	3,909***
N	399	322	322

De ongestandaardiseerde coëfficiënten zijn gerapporteerd

p < 0,10; *

p < 0,05; **

p < 0,01; ***

Hoewel de regressieanalyses hebben aangetoond dat het introduceren van een Integrated Report geen invloed heeft op de verschillen in de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-scores, is er een aanvullende test uitgevoerd. Zo is met behulp van een T-test nagegaan of er ook geen significante verschillen bestaan tussen de gemiddelde Transparantiebenchmark-scores van alle organisaties voor t (jaar van invoering Integrated Reporting) en t-1. De resultaten van deze test staan in tabel 7. Op basis van deze test blijkt dat organisaties die een Integrated Report voor het eerst publiceren gemiddeld een hogere Transparantiebenchmark-score behalen. Er is echter geen sprake van een significantieniveau dat kleiner dan, of gelijk is aan 10%. Op basis van deze test en de uitkomsten van de regressieanalyses kan daarom geconcludeerd worden dat de hypothese verworpen dient te worden.

Tabel 7 Uitkomsten T-test

Afhangelijke variabele	Transparantiebenchmark-score (Procentuele verandering per jaar)					
	Beschrijving	N	Gemiddelde	N	Gemiddelde	F-waarden
Onafhankelijke variabele			Waarde = 1		Waarde = 0	
Introductie Integrated Reporting (IR)	IR_Introductie	44	0,093	355	0,070	0,000

p < 0,10; *

p < 0,05; **

p < 0,01; ***

5 Conclusies, discussie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk wordt op basis van de verkregen theoretische en empirische resultaten antwoord gegeven op het vraagstuk of Integrated Reporting bijdraagt aan een betere verslaggevingskwaliteit (paragraaf 5.1 en paragraaf 5.2). Het hoofdstuk biedt tot slot enkele aanbevelingen voor de praktijk en suggesties voor vervolgonderzoeken (paragraaf 5.3 en paragraaf 5.4).

5.1 Conclusie

In eerder uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek is aandacht besteed aan de vraag waarom organisaties vrijwillig rapporteren over duurzaamheid en in welke vormen organisaties informatie aan derden verstrekken omtrent sociaal-maatschappelijke en milieuvraagstukken (Eccles & Krzus, 2010; Frías-Aceituno et al., 2013b). Een vraagstuk waar echter weinig onderzoek naar gedaan is, is de vraag wat de percepties van stakeholders zijn ten aanzien van Integrated Reports (Frías-Aceituno et al., 2013a; Hahn & Kühnen, 2013). Gezien deze kennishiaat in de wetenschap en het feit dat jaarlijks steeds meer organisaties overgaan tot het publiceren van Integrated Reports, is in deze studie onderzocht of het invoeren van Integrated Reporting leidt tot een betere verslaggevingskwaliteit (KPMG, 2015). Dit is onderzocht door meerdere data-analyses uit te voeren. De resultaten hiervan hebben aangetoond dat organisaties die Integrated Reports publiceren gemiddeld een hogere Transparantiebenchmark-score behalen. Het verband tussen de Integrated Reporting-publicatievariabele en de Transparantiebenchmark-scores verdwijnt echter op het moment dat rekening wordt gehouden met de controlevariabelen en tijdseffecten. Kortom, de analyses hebben aangetoond dat de Integrated Reporting-publicatievariabele geen significante invloed heeft op de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores. Dit impliceert dat het publiceren van Integrated Reports geen invloed heeft op de verslaggevingskwaliteit. Hoewel de onafhankelijke variabele geen invloed blijkt te hebben op de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores, is het op basis van de onderzoeksdata mogelijk geweest om een model te ontwikkelen waarmee 53,5% van de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores kan worden verklaard. Zo blijken de verschillen in de Transparantiebenchmark-scores voor een deel verklaard te worden door de grootte van de organisatie, haar winstgevendheid, de industrie waarin zij actief is, de factor tijd en of organisaties rapporteren volgens de GRI-richtlijnen. Gezien de uitkomsten van deze analyse wordt aangenomen dat deze controlevariabelen tevens een deel van de verschillen in de verslaggevingskwaliteit verklaren. Het is echter van belang op te merken dat het ontwikkelde model slechts 53,5% verklaart. Dit betekent dat er andere factoren moeten zijn die de veranderingen in de Transparantiebenchmark-scores en verslaggevingskwaliteit beïnvloeden. In het tweede deel van het onderzoek is nagegaan of het introduceren van een Integrated Report een positieve invloed heeft op de procentuele verschillen van de Transparantiebenchmark-scores. Na de univariate en multivariate analyses te hebben uitgevoerd, bleek de Integrated Reporting-introductievariabele geen significante invloed te hebben op de verschillen in de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-scores. Op basis van de analyses kon tevens worden vastgesteld dat ook de controlevariabelen geen significante invloed hebben op de verschillen in de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-scores. Verder hebben de analyses aangetoond dat de verschillen in de procentuele veranderingen van de Transparantiebenchmark-scores voor 13,4% worden verklaard door de factor tijd. Gezien deze uitkomsten is vastgesteld dat er naast de factor tijd andere factoren bestaan waar in dit onderzoek geen rekening mee is gehouden.

5.2 Discussie

In de literatuursynthese is duidelijk geworden dat het merendeel van de onderzoekers van mening is dat Integrated Reporting een positieve bijdrage levert aan de kwaliteit en inhoud van verslaggeving. Dit onderzoek heeft echter aangetoond dat er geen verschil in verslaggevingskwaliteit bestaat tussen organisaties die Integrated Reports publiceren en organisaties die afzonderlijke rapportages publiceren. Op basis van deze analyses kan de opvatting van Baboukardos & Rimmel (2016), Lee & Yeo (2016) en Melloni et al. (2016) ter discussie worden gesteld. Zij stellen namelijk dat vermogensverschaffers door Integrated Reports beter in staat worden gesteld om organisaties te waarderen dan wanneer organisaties afzonderlijke rapportages publiceren. De uitkomsten van dit

onderzoek zijn tevens niet in overeenstemming met de bevindingen van Ahmed Haji & Anifowose (2016), die aangeven dat de betrouwbaarheid en compleetheid van Integrated Reports laag zijn. Als dit echter het geval zou zijn, dan had dit zich moeten uiten in lagere Transparantiebenchmark-scores op het moment dat organisaties Integrated Reports publiceren. Dat dit onderzoek afwijkende uitkomsten vertoont, kan veroorzaakt zijn doordat de hiervoor benoemde onderzoekers de variabele verslaggevingskwaliteit op een andere manier hebben geoperationaliseerd, of omdat zij in andere landen dan Nederland hun onderzoek hebben uitgevoerd. Dit kan relevant zijn omdat landelijke wetgevers invloed uitoefenen op de wijze waarop en waarover organisaties dienen te rapporteren (Setia et al., 2015; Sierra-García et al., 2015). De resultaten van het onderzoek bevestigen tevens niet de veronderstelling dat Integrated Reporting bijdraagt aan een betere relatie tussen de organisatie en haar aandeelhouders en overige stakeholders (Burke & Clark, 2016; Eccles & Krzus, 2010). Dit zou namelijk impliceren dat het introduceren van een Integrated Report tot een hogere score zou leiden in de Transparantiebenchmark-scores. Desondanks is niet met zekerheid te zeggen dat de bevindingen van Burke & Clark (2016) en Eccles & Krzus (2010) onjuist zijn. Het is namelijk twijfelachtig of op basis van de Transparantiebenchmark-scores generaliseerbare uitspraken gedaan kunnen worden over alle relaties die organisaties onderhouden met hun stakeholders. Een bevinding uit de literatuur dat middels dit onderzoek deels wordt bevestigd, is dat het standaardiseren van rapporten een positieve uitwerking heeft op de bruikbaarheid van informatie voor de stakeholders (Frías-Aceituno et al., 2013a). Het blijkt echter niet zo te zijn dat organisaties rapporten dienen op te stellen volgens de IIRC-richtlijnen; het volstaat als zij dit doen volgens de GRI-richtlijnen. Dit onderzoek heeft ook bevestigd dat de grootte van de organisatie, haar winstgevendheid en de industrie waarin zij actief is een positieve invloed hebben op de verslaggevingskwaliteit. Deze bevindingen komen overeen met de onderzoeksresultaten van Frías-Aceituno et al. (2013b); García-Sánchez et al. (2013), Reuter & Messner (2015) en Klerk et al. (2015).

Aangezien dit onderzoek enkele aannames uit de literatuur ter discussie stelt en sommige aannames bevestigt, kan dit onderzoek als wetenschappelijk relevant worden beschouwd. Dit onderzoek kan tevens als wetenschappelijk relevant worden beschouwd doordat antwoord gegeven kan worden op de vraag van Hahn & Kühnen (2013) of het organisaties aan te raden is om het Integrated Reporting-concept te gaan toepassen. Zo lijkt het op basis van deze onderzoeksresultaten niet zinvol voor organisaties om het Integrated Reporting-concept toe te passen wanneer zij op korte termijn streven naar een betere verslaggevingskwaliteit. Hoewel Integrated Reporting op basis van dit onderzoek geen effect lijkt te hebben op de verslaggevingskwaliteit, dient bij de interpretatie van de uitkomsten rekening te worden gehouden met de volgende beperkingen. Zo dient er rekening gehouden te worden met het feit de uitkomsten van dit onderzoek enkel betrekking hebben op organisaties die een vestiging hebben in Nederland. Bij de interpretatie van de uitkomsten dient men hiernaast bewust te zijn van het gegeven dat er andere factoren moeten zijn die de veranderingen in de verslaggevingskwaliteit beïnvloeden. Een beperking van dit onderzoek is verder dat er geen uitspraken gedaan kunnen worden over de inhoud van Integrated Reports. Dit onderzoek heeft daardoor niet vastgesteld of Integrated Reports enkel door financiële analisten te begrijpen zijn zoals verondersteld wordt door Cohen & Karatzimas (2015). Het was op basis van de beschikbare onderzoeksdata tevens niet mogelijk om antwoord te geven op de vraag of het Integrated Reporting-concept ertoe bijdraagt dat de lange-termijndoelstellingen van stakeholders beter worden gewaarborgd dan wanneer organisaties afzonderlijke rapporten publiceren (Jhunjhunwala, 2014b; Lueg et al., 2016; Soyka, 2013).

5.3 Aanbevelingen voor de praktijk

Dit onderzoek heeft aangetoond dat het introduceren van een Integrated Report in vergelijking met afzonderlijke rapportages geen directe verandering teweegbrengt in de verslaggevingskwaliteit. Om deze reden luidt het advies aan organisaties die gevestigd zijn in Nederland om geen Integrated Reports te introduceren wanneer zij op korte termijn een betere verslaggevingskwaliteit wensen te realiseren; zij kunnen zich beter focussen op het publiceren van (duurzaamheids)rapporten volgens de GRI-richtlijnen. Dit advies betekent niet dat organisaties het Integrated Reporting-concept niet

zouden moeten implementeren. Het onderzoek sluit namelijk niet uit dat het Integrated Reporting-concept op de langere termijn een positief effect kan hebben op de verslaggevingskwaliteit. Verder hebben Adams et al. (2016) bewijs gevonden dat organisaties door het publiceren van Integrated Reports beter nadenken over de wijze waarop zij sociale investeringen kunnen ontplooiën. Kortom, organisaties die het Integrated Reporting-concept wensen te introduceren dienen voor zichzelf na te gaan met welk doel zij dit willen doen.

5.4 Aanbevelingen voor verder onderzoek

De uitkomsten van dit onderzoek bieden voldoende mogelijkheden voor verder onderzoek. Zo zou vervolgonderzoek zich kunnen richten op de vraag welke informatiebronnen stakeholders raadplegen om een goed beeld te kunnen vormen van een organisatie, aangezien stakeholders Integrated Reports niet lijken te prefereren boven afzonderlijke rapportages. De vraag op welke wijze organisaties het best kunnen inspelen op de informatiebehoeften van non-gouvernementele organisaties en andere stakeholders is met dit onderzoek echter nog niet beantwoord (Thijssens et al., 2015). Het is tevens waardevol om te onderzoeken of en zo ja welke stakeholders Integrated Reports zien als een aanvullend document. De uitkomsten daarvan zouden de keuzes van organisaties kunnen beïnvloeden om wel of geen Integrated Reports te gaan publiceren (Rensburg & Botha, 2014). Wat tevens in dit onderzoek onbeantwoord is gebleven, is de vraag of geslachtsdiversiteit binnen de Raad van Bestuur invloed heeft op de wijze waarop organisaties omgaan met duurzaamheid (Frías-Aceituno et al., 2013b; García-Sánchez et al., 2013; Reuter & Messner, 2015). Omdat hier nog weinig aandacht aan is besteed, is onderzoek hiernaar aan te bevelen.

Niet alleen de resultaten maar ook de beperkingen van dit onderzoek bieden mogelijkheden voor toekomstig onderzoek. Zo is het aan te bevelen een vergelijkbaar onderzoek uit te voeren in een ander land, om zo vast te stellen of de bevindingen van dit onderzoek generaliseerbaar zijn. Ook is in dit onderzoek niet direct aan stakeholders gevraagd of zij Integrated Reports kwalitatief beter achten dan afzonderlijke duurzaamheidsrapportages. Mogelijk worden nieuwe inzichten verkregen als de Transparantiebenchmark-score niet als proxy wordt gebruikt om de verschillen in de verslaggevingskwaliteit te meten. Tot slot zou gezien de uitkomsten van dit onderzoek onderzocht kunnen worden welke factoren nog meer de verslaggevingskwaliteit beïnvloeden.

Literatuurlijst

- Adams, C. A., Potter, B., Singh, P. J., & York, J. (2016). Exploring the implications of integrated reporting for social investment (disclosures). *British Accounting Review*, 48(3), 283-296.
- Ahmed Haji, A., & Anifowose, M. (2016). The trend of integrated reporting practice in South Africa: ceremonial or substantive? *Sustainability Accounting, Management & Policy Journal*, 7(2), 190-224.
- Ahmed Haji, A., & Hossain, D. M. (2016). Exploring the implications of integrated reporting on organisational reporting practice. *Qualitative Research in Accounting & Management*, 13(4), 415-444.
- Baboukardos, D., & Rimmel, G. (2016). Value relevance of accounting information under an integrated reporting approach: A research note. *Journal of Accounting & Public Policy*, 35(4), 437-452.
- Böttcher, S., Overkleeft, R., & Hurks, P. (2016). *Transparantiebenchmark 2016 De Kristal* (96469). Van <https://www.transparantiebenchmark.nl/sites/transparantiebenchmark.nl/files/afbeeldingen/juryrapport-en-ranking-transparantiebenchmark.pdf>
- Burke, J. J., & Clark, C. E. (2016). The business case for integrated reporting: Insights from leading practitioners, regulators, and academics. *Business Horizons*, 59(3), 273-283.
- Cheng, M., Green, W., Conradie, P., Konishi, N., & Romi, A. (2014). The International Integrated Reporting Framework: Key Issues and Future Research Opportunities. *Journal of International Financial Management & Accounting*, 25(1), 90-119.
- Cohen, S., & Karatzimas, S. (2015). Tracing the future of reporting in the public sector: introducing integrated popular reporting. *International Journal of Public Sector Management*, 28(6), 449-460.
- de Villiers, C., Rinaldi, L., & Unerman, J. (2014). Integrated Reporting: Insights, gaps and an agenda for future research. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 27(7), 1042-1067.
- Dhaliwal, D. S., Oliver Zhen, L., Tsang, A., & Yong George, Y. (2011). Voluntary Nonfinancial Disclosure and the Cost of Equity Capital: The Initiation of Corporate Social Responsibility Reporting. *Accounting Review*, 86(1), 59-100.
- Dumay, J., Bernardi, C., Guthrie, J., & Demartini, P. (2016). Integrated reporting: A structured literature review. *Accounting Forum*, 40(3), 166-185.
- Eccles, R. G., & Krzus, M. P. (2010). INTEGRATED REPORTING For A SUSTAINABLE STRATEGY. *Financial Executive*, 26(2), 28-32. Van <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=48961959&site=ehost-live>
- Fasan, M. (2013). Annual Reports, Sustainability Reports and Integrated Reports: Trends in Corporate Disclosure. In C. Busco, M. L. Frigo, A. Riccaboni, & P. Quattrone (Eds.), *Integrated Reporting: Concepts and Cases that Redefine Corporate Accountability* (10.1007/978-3-319-02168-3_3 pp. 41-57). Cham: Springer International Publishing.
- Flower, J. (2015). The International Integrated Reporting Council: A story of failure. *Critical Perspectives on Accounting*, 27, 1-17.
- Frías-Aceituno, J. V., Rodríguez-Ariza, L., & García-Sánchez, I. M. (2013a). Is integrated reporting determined by a country's legal system? An exploratory study. *Journal of Cleaner Production*, 44, 45-55.
- Frías-Aceituno, J. V., Rodríguez-Ariza, L., & García-Sánchez, I. M. (2013b). The Role of the Board in the Dissemination of Integrated Corporate Social Reporting. *Corporate Social Responsibility & Environmental Management*, 20(4), 219-233.
- Fried, A., Holtzman, M. P., & Mest, D. (2014). INTEGRATED REPORTING. *Financial Executive*, 30(4), 24-31. Van <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=99862929&site=ehost-live>
- García-Sánchez, I.-M., Rodríguez-Ariza, L., & Frías-Aceituno, J.-V. (2013). The cultural system and integrated reporting. *International Business Review*, 22(5), 828-838.

- Garcia, A. S., Mendes-Da-Silva, W., & Orsato, R. J. (2017). Sensitive industries produce better ESG performance: Evidence from emerging markets. *Journal of Cleaner Production*, 150, 135-147.
- GRI. (2016). Forging a path to Integrated Reporting. Van https://www.globalreporting.org/resourcelibrary/GRI-CLG_IntegratedReporting.pdf, 37.
- Hahn, R., & Kühnen, M. (2013). Determinants of sustainability reporting: a review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *Journal of Cleaner Production*, 59, 5-21.
- Hoogendoorn, M. N., & Vergoossen, R. G. A. (2012). *Externe verslaggeving*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers bv.
- International Integrated Reporting Council. (2013). The International Integrated Reporting Framework. Van <http://integratedreporting.org/wp-content/uploads/2013/12/13-12-08-THE-INTERNATIONAL-IR-FRAMEWORK-2-1.pdf>, 1-35.
- Ioannou, I., & Serafeim, G. (2015). The impact of corporate social responsibility on investment recommendations: Analysts' perceptions and shifting institutional logics. *Strategic Management Journal*, 36(7), 1053-1081.
- Jensen, J. C., & Berg, N. (2012). Determinants of Traditional Sustainability Reporting Versus Integrated Reporting. An Institutional Approach. *Business Strategy & the Environment (John Wiley & Sons, Inc)*, 21(5), 299-316.
- Jhunjhunwala, S. (2014a). Beyond Financial Reporting-International Integrated Reporting Framework. *Indian Journal of Corporate Governance*, 7(1), 73-80. Van <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=98136931&site=ehost-live>
- Jhunjhunwala, S. (2014b, 01//Jan-Jun2014). Integrated Reporting: Need of the Day, Editorial. *Indian Journal of Corporate Governance*, pp. 1-1. Van <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=98136926&site=ehost-live>
- King III. (2009). King code of governance for South-Africa. Van <http://www.ecgi.org/codes/documents/king3.pdf>.
- Klerk, M. D., Villiers, C. d., & Staden, C. v. (2015). The influence of corporate social responsibility disclosure on share prices. *Pacific Accounting Review (Emerald Group Publishing Limited)*, 27(2), 208-228.
- KPMG. (2013). The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2013. Van kpmg.com/sustainability, 1-20.
- KPMG. (2015). The KPMG Survey of Corporate Responsibility Reporting 2015. Van <https://home.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2015/11/kpmg-international-survey-of-corporate-responsibility-reporting-2015.pdf>, 1-48.
- Lee, K.-W., & Yeo, G. (2016). The association between integrated reporting and firm valuation. *Review of Quantitative Finance & Accounting*, 47(4), 1221-1250.
- Lueg, K., Lueg, R., Andersen, K., & Dancianu, V. (2016). Integrated reporting with CSR practices. *Corporate Communications: An International Journal*, 21(1), 20-35.
- Melloni, G., Stacchezzini, R., & Lai, A. (2016). The tone of business model disclosure: an impression management analysis of the integrated reports. *Journal of Management & Governance*, 20(2), 295-320.
- NBA. (2014). *Integrated reporting in het grootbedrijf*. Van <https://www.nba.nl/Documents/Nieuws/2014/pdfs/Artikel%20integrated%20reporting%20in%20het%20grootbedrijf%20NBA-AIB%20juli%202014.pdf>
- Owen, G. (2013). Integrated Reporting: A Review of Developments and their Implications for the Accounting Curriculum. *Accounting Education*, 22(4), 340-356.
- Perego, P., Kennedy, S., & Whiteman, G. (2016). A lot of icing but little cake? Taking integrated reporting forward. *Journal of Cleaner Production*, 136, 53-64.
- Rankin, M., Stanton, P., McGowan, S., Ferlauto, K., & Tilling, M. (2012). *Contemporary issues in accounting*. Milton Qld. Australia: John Wiley & Sons Australia Ltd.

- Rensburg, R., & Botha, E. (2014). Is Integrated Reporting the silver bullet of financial communication? A stakeholder perspective from South Africa. *Public Relations Review*, 40(2), 144-152.
- Reuter, M., & Messner, M. (2015). Lobbying on the integrated reporting framework. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 28(3), 365-402.
- Rivera-Arrubla, Y. A., & Zorio-Grima, A. (2016). Integrated Reporting, Connectivity, and Social Media. *Psychology & Marketing*, 33(12), 1159-1165.
- Roth, H. P. (2014). Is Integrated Reporting in the Future? *CPA Journal*, 84(3), 62-67. Van <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=94811201&site=ehost-live>
- Sandberg, I. W. (2000). Time-Delay Polynomial Networks and Quality of Approximation. *IEEE Transactions on Circuits & Systems Part I: Fundamental Theory & Applications*, 47(1), 40. Van <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&db=buh&AN=2773939&site=ehost-live>
- Setia, N., Abhayawansa, S., Joshi, M., & Huynh, A. V. (2015). Integrated reporting in South Africa: some initial evidence. *Sustainability Accounting, Management & Policy Journal*, 6(3), 397-424.
- Sierra-García, L., Zorio-Grima, A., & García-Benau, M. A. (2015). Stakeholder Engagement, Corporate Social Responsibility and Integrated Reporting: An Exploratory Study. *Corporate Social Responsibility & Environmental Management*, 22(5), 286-304.
- Simnett, R., & Huggins, A. L. (2015). Integrated reporting and assurance: where can research add value? *Sustainability Accounting, Management & Policy Journal*, 6(1), 29-53.
- Soyka, P. A. (2013). The International Integrated Reporting Council (IIRC) Integrated Reporting Framework: Toward Better Sustainability Reporting and (Way) Beyond. *Environmental Quality Management*, 23(2), 1-14.
- Stacchezzini, R., Melloni, G., & Lai, A. (2016). Sustainability management and reporting: the role of integrated reporting for communicating corporate sustainability management. *Journal of Cleaner Production*, 136, 102-110.
- Steyn, M. (2014). Organisational benefits and implementation challenges of mandatory integrated reporting. *Sustainability Accounting, Management & Policy Journal*, 5(4), 476-503.
- Thijssens, T., Bollen, L., & Hassink, H. (2015). Secondary Stakeholder Influence on CSR Disclosure: An Application of Stakeholder Salience Theory. *Journal of Business Ethics*, 132(4), 873-891.
- Tilburg University. (2017). Betrouwbaarheid en validiteit. Van <https://www.tilburguniversity.edu/nl/studenten/studie/colleges/spsshelpdesk/edesk/betrouw.htm>
- UvA. (2017a). Data transformatie. Van http://wiki.uva.nl/methodologiewinkel/index.php/Data_transformatie
- UvA. (2017b). Regression. *Universiteit van Amsterdam Wiki*. Van <http://wiki.uva.nl/methodologiewinkel/index.php/Regression>
- Van den Berg, Y., Hanemaayer, D., Wever, Y., & Monod de Froideville, G. (2013). Evaluatie Transparantiebenchmark. Van <https://www.transparantiebenchmark.nl/sites/transparantiebenchmark.nl/files/fotos/Evaluatie%20Transparantiebenchmark.pdf>
- Vaz, N., Fernandez-Feijoo, B., & Ruiz, S. (2016). Integrated reporting: an international overview. *Business Ethics: A European Review*, 25(4), 577-591.